

ŞEBNEM İŞİGÜZEL • Venüs

ŞEBNEM İŞİGÜZEL 1973 yılında doğdu. İstanbul Üniversitesi'nde antropoloji okudu. İlk kitabı *Hanene Ay Doğacak* 1993 yılında yayımlandı. Aynı yıl Yunus Nadi Öykü Ödülü'ne değer bulundu. Sonra sırasıyla *Öykümü Kim Anlatacak* (öykü, 1994), *Eski Dostum Kertenkele* (roman, 1996), ağırlıklı olarak *Radikal İki*'de yayımlanan yazılarını topladığı *Neşeli Kadınlar Arasında* (deneme, 2000), *Sarmaşık* (roman, 2002), *Çöplük* (roman, 2004), *Resmigeçit* (roman, 2008), *Kirpiklerimin Gölgesi* (roman, 2010) kitapları yayımlandı. Çocuklar için *Annem, Kargalar ve Ben'i* (2011) yazdı. Hayatını yazarak sürdüren Şebnem İşigüzel, Tamar ile Ararat'ın annesidir.

İletişim Yayınları 1920 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 280

ISBN-13: 978-975-05-1274-2

© 2013 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2013, İstanbul

EDITÖR Bahar Siber

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Joe Tabb

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Çiğdem Hüner

BASKI ve CILT Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 03 21

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak İletişim Han No. 7 Çağaloğlu 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

ŞEBNEM İŞİGÜZEL

Venüs

Bir Aile Tarihçesi,
Bir Yaşamöyküsü

*Belkise, Resmiye, Zeynep ve
Kıymet hanımefendiler için...*

İÇİNDEKİLER

Göbek Deliği.....	9
Kokain.....	15
Mezarında Dirilen Adam.....	19
Kokainmaniya.....	27
İnci Gibi Bir Kız.....	31
Sütlü Çay.....	35
Anahtar Deliği.....	41
Esrarlı Manzara.....	51
Dilinden Bülbül, Kalbinden Katil.....	55
Düello.....	67
Yelpaze.....	75
Derin Gırtlak.....	81
Bavul.....	89
Nergis.....	93
Nergis'in Kısa Hayat Hikâyesi.....	101
Paşanın Şeriatı.....	115
Bahçe.....	123

Bizi Öldürme Anne!.....	129
Kuyu.....	133
Bağrı Yanık Dilfirib.....	141
Bir Başkası Olmak.....	145
Korku Yok.....	153
İsimsiz Kuzu.....	157
Dökülen Süt Dişleri.....	163
Bu Dünyadan mısın? Yoksa Ötekinden mi?.....	171
Venüs.....	175
Yine Dilfirib.....	181
Beden Dağının Mücevheri.....	191
Şekina'nın Londra Günleri.....	195
Kristal Gemi.....	199
Şekina'nın Odası.....	203
Benim, Anneniz!.....	209
Yine Kristal Gemi.....	213
Kızlar Manifestosu.....	223
Yorulдум, Yorgunum.....	227
“Ben Bir Faşistim”.....	231
Yazdıklarımı Bulun Diye Gömeceğim.....	235

Göbek Deliği

Göbek deliği annemizin hatırasıdır. Hem bağımlılığımızın hem bağımsızlığımızın işareti. Benim için biraz farklı tabii. Evet, sanırım buradan başlamak en doğrusu: Doğuyla batının tam ortasında, İstanbul Boğazı'nda dünyaya geldim. 23 Temmuz 1908'de bir kayığın içinde. Hatta, "Neden erkek değil de kız!" diye öfkelenen babam ter ter tepinip kayık alabora olduğundan, suyun içinde.

Önce, ayak bileklerine kadar ıpılık suyla dolan kayığın batmakta olduğunu düşünmüş, korkmuşlar. Anacığım çığlığı koyverip ıknmaya başlayınca dünyaya gelmekte olduğumu anlamışlar. Tam o sırada İstanbul Boğazı'nın güçlü akıntılarından birisine tutulmuşlar. Babamla aynı milletten iriyarı Arnavut kürekçi küreklere ne kadar asılırsa asılsın, buldukları yerde firdönüp kıyıya varamamışlar. İşte bu durumun neticesinde doğuyla batının tam ortasında dünyaya gelivermişim.

Annem, ortadan ikiye ayrılır gibi acı çekerken, babam, anasına bu acıyı yaşatanın güçlü kuvvetli bir oğlan olduğunu düşünüp, "Oğlan geliyor bre!" diye seviniyormuş. Çok

şükür, annemin gölgesi gibi yaşayan Nergis yanımızdaymış ve dünyaya gelmeme yardım etmiş. Ailenin bütün kadınlarını doğurtan Nergis'e rağmen, annemin feryatları Üsküdar'dan Galata'ya, şehrin her iki yakasında duyulmuş.

Olacak şey değil ama aynı günün gecesi pek mühim bir karar alacak olan Sultan, Yıldız'daki yüksek duvarlı sarayının basılıp kendisinin kazığa oturtulacağı söylentisiyle, kim olduğu biliniyor kendisine bir suikast daha tertip edilmesin diye alelade bir kayıkla Boğaz'da gezer gibi yapmaktaymış. Annemin çılgınlıklarını duymuş, merak edip kayığını bizden tarafa vira ettirmiş.

O sırada annem Müslümanların eklediği minareleriyle Ayasofya'yı, yedi göbek öteden ninesinin ölüsünün çıktığı, şimdiki Sultan'ın oturmaktan korktuğu Saray'ı, bir diğer ninesinin buz tuttuğu bir kış üzerinde yürüdüğü Altın Boynuz'u tersten görmekteymiş. Af buyrun, Altın Boynuz deyip geçemeyeceğim. Denizin yumuşakça karanın karnına battığı körfezciğe verilen bu isime, bizim ailenin kadınları, müstehzi bir ifadeyle, hep itiraz etmişler. Hepsi birbirinden habersiz Altın Boynuz'u mahrem bir şeye benzetmişler.

"Onun adı Altın Boynuz değil, olsa olsa..." demiş her biri.

"Aman onun altından olanı var mıdır ki?" demiş içlerinden birisi.

"Belki Sultan'ınkisi altındandır!" İşte buna çok gülmüş hepsi.

"Ben gördüm, altından değildi," demiş Saray'ı görüp geçiren.

"Üstelik boynuzla hiç benzemiyordu!"

"Hem Sultan'ın boynuzları başka yerde!"

"Ha! Ha! Ha!"

Annem gözlerini ninelerinin, annesinin ve pek tabii kendisinin üzerine lakırdı etmeye doyamadığı Altın Boynuz'a mıhlamış, son bir gayret ıkmış.

Bu sırada kürekçi bunun çığlıklarına dayanamayıp kendisini atmış mı suya? Babam da “Bre deyyus nereye?” diye akıntıdan kurtulamayıp sandalımızın çevresinde biçare kulaçlar atıp duran kürekçinin kafasına boşta kalan küreği indirmesin mi? Nergis’in anlattığına bakılırsa, kürekçi son bir gayretle, karpuz gibi patlayan başını suyun üstünde tutmaya çalışmış. Sonra birazdan bizim de tecrübe edeceğimiz üzere suyun dibini boylamış. Kafasından akan pelte pelte kan, sandalımızın çevresinde halka halka genişlemiş.

“Ayol bütün Boğaz kana bulanacak sandım,” diye anlatırdı Nergis.

“Bre amma kanı varmış, Boğaz, Kızıl Boğaz olacak bundan böyle,” demiş bulunmuş babam. Demiş bulunmuş diyorum çünkü hafiyeliğe meraklı ve Kızıl Sultan lakaplı Sultan’ı taşıyan kayık bize doğru yaklaşmaktaymış. Sonuç: Sultan, babamı duymuş. Felaketin kulakları vardır, sizi duyar ve gelir. İşte tam bu sırada, kafam yerine kıcımı annemin apış arasından çıkarmışım. Annemin iniltisi kesilmiş, sesi çıkmaz olmuş. Bu baygınlığın ne kadar sürdüğünü Nergis de bilmiyormuş. Duyulan tek ses, aheste çekilen küreklerden dökülen suların sesiymiş. Çünkü Sultan, suikast olmasa bile kendisine bir komplonun düzenlendiğini düşünüp “Aheste çek kürekleri kürekçi!” emrini vermiş.

Bu sırada annem sağ olduğunu hissedip çığlığı basmış. Gözlerini, Altın Boynuz’dan başının üzerindeki gökyüzüne çevirmiş:

“O yüksek, o şimdiye kadar bildiğim gökyüzü nerede?”

Ne böyle bir acı duymadığını itiraf etmeye, ne de zaten hiçbir şey bilmiyordum demeye vakti olmuş. Nergis, “Neredeyim?” diye soran gözlerle bakan anneme “Ayol, on dört yıl önce ayak bastığımız İstanbul’dasın,” demiş. “Hani ayak basışımızla tir tir titreyen, minarelerinin önümüzde secde ettiğini gördüğümüz, biz böyle söyledikçe kocan

olacak hıyarı, acısı alınan hıyar gibi öfkeden köpürttüğümüz...”

Nergis, hayatta en iyi becerdiği şeyi yapıp annemi lafa tutarken ki “Bre bu deniz tutması gibi bir şeydir,” derdi babam, annem bir an çevresine kulak kabartmış. Yaklaşan kürek seslerini ve yanındakilerle Fransızca konuşan Sultan’ı duymuş. Yaklaşmakta olanın Sultan olduğunu anlamış çünkü yanındakiler Fransızca “Majesteleri” diyorlarmış. O anda başucunda kim durursa dursun, ne söylerse söylesin, umrunda bile değilmiş! Sadece bu insanların onu, şimdi bambaşka bir şekilde anladığı için kendisine bu kadar güzel görünen hayata tekrar kavuşturmalarını istiyormuş.

Anneme bir anda hayat nasıl güzel gözük müştü acaba? Üstelik kıçüstü gelmeye çalışan bir bebeği dünyaya getirirken? Annemin hikâyesi, olmayan göbek deliğimde saklı. Fırsatını bulmuşken açıklayayım: Bu ailenin kadınlarının doğuştan getirdiği izleri taşıyorum ben. Sadece ben mi, hepsi taşımış bu izleri. Önüne kaç büyük eklersiniz bilmiyorum ama en büyük ninemiz apış arasındaki gülleme lekeyle doğmuş. Ondan sonrakine bu lekeyle birlikte kendisine hamileyken annesinin tecrübe ettiği hayattan bir leke daha eklenivermiş: sol kalçasının üstündeki aslan pençesi lekesi. İşte ben bütün bu lekelerle birlikte annemin bana hamileyken yaşadığı bir olay neticesinde vücuduma nakşettiği, ilk kez bende belirecek olan lekeyi, izi, nakışı yüklenmiş olarak dünyaya geliyorum. Merak ettiyseniz gövdemdeki diğer izlerin çetelesini yapıvereirim: Sultan’ın boynuzunu tarıflayan ninemin yapışık ayak parmağını, bir diğer ninemin gut hastalığını, kanla ve bizi var eden zerreye kuşaktan kuşağa geçen bütün hastalıkları: Ateşli romatizma, şeker, damar sertliği, kalp, sara.

Doğu ve batı arasında doğmaktan öte mezziyetlerim var anlayacağımız. “Lekeleri, hastalıkları, izleri, kusurdan değil

meziyetten mi sayıyorsun a aptal?” diyebilirsiniz bana. Kusurlarımız meziyetlerimizdir esasında. Kusursuzluk varolmamaktır bir bakıma. Çünkü bu âlemde hiçbir göz kusursuz bir şey görmemiştir.

Ailemi var eden kadınların minicik birer mührü sayılabilecek olan izleriyle doğuyorum. Hiçbirimiz aile tarihimizden kaçamayız. Elbette onu geride bırakabiliriz. Ama o her koşulda orada durur. İşte ben de kaçamadığım aile tarihime göbekten bağlı, olmayan göbek deliğimle doğuyorum!

Kokain

“İyi ama bu çocuğun göbek deliği yok,” demiş, demiş bulunmuş Nergis.

“Bre göbek deliğini bırak şeyi yok!” demiş babam.

“Neyi yok?” demiş Nergis.

Sanki cinsim yokmuş gibi! Anladık, doğu ve batı arasında silik soluk lekelerle ve kanımda taşıdığım hastalıklarla dünyaya gelmekteyim ama bir hilkat garibesi değilim! Beni halinizde çirkinler çirkinini olarak tasavvur etmeyin. Bilakis: Güzelim. Fattanım. Her ikisinin de püsküllü olan cinsinden başa bela olduğunu yaşayıp göreceğim! Ayrıca güzellik insanın kendisine biçtiği değerdir. Ben böyle söyleyince, “Fesuphanallah, vallahi doğru söyledin,” derdi Nergis.

“Güzele bakar geçersin ama çirkinini seyretmeye doyamazsın.”

Neyse, biz devam edelim: Kıçüstü dünyaya gelmekte olan bana bakıp:

“Bre yoksa bu erkek cinsinden değil mi?” diye öfkelenen babam, “Bir cemiyete girsem, gölgemi mi buyur eder oturtursunuz, beni mi?” diye sorardı.

“Elbette gölgeni, hıyar!” derdi Nergis usulca, bir taraftan bana elma soyarken. “Elbette beni! Karılar gölge gibidir. Değersiz, önemsiz, yok!”

“Benim karnım böyle laflara tok!” derdi Şekina Halam: “Öyle tok ki, şimdi işkembemi şuracığa çıkarıvereceğim.”

Gerçekten bir keresinde kusup etrafı batırmıştı da babam bu lafi korkusundan etmez olmuştu.

“Ayol, kendini durup dururken nasıl kusturdun öyle?” diye soruvermişti Nergis. “Erkek cinsinin bu aşağılamaları içimdeki kadınlığı kabarttıkça kabarttı, kabaran kadınlığımın küçük dilime değmesiyle...”

“Ayol, sen çok yaşa!”

Gerçekten de öyle oldu. Şekina, Nergis kadar maceralı ama onun kadar uzun olmayan ama yine de uzun sayılabilecek bir hayat yaşadı. Ardında bıraktığı mahrem izler ve gizlerle kendi çapında bir ölümsüzlük kazandı.

Anlatacak ne çok şey var!

Yahu şu Kızıl Sultan da ne aheste geliyormuş! Oysa kavrulmuş kalmış imparatorluğa getirilecek yalancı bahar ve özgürlükler yağmur taşıyan bulutlar gibi gece yarısına varmaz İstanbul’da olacaktı. Anayasa, meclis, herkese eşit haklar falan filan... Falan, filan kimdir seni kandıran? Çünkü bu saydıklarımın hiçbirisini bu topraklarda benim taşıdığım doğum lekeleri, izler, acayıplikler ve kalıtsal hastalıklar gibi gözle görülür, varlığına kanıt gerektirmez biçimde beliremedi. Dünyaya gözlerimi açtığım 1908 yılında ilan edilen medeni ve insani şeyler bu ülkede gölge gibi kaldı: Üzerine bas geç! Üzerine çık çiğne! Hem var hem yok, tıpkı gölge gibi!

Ay, ben nasıl bir memlekete doğuyorum diye düşünmedim değil. Ama geç kalmış, dünyaya gelmek üzere yola çıkmıştım işte. Babama kalırsa kaygımızın alabora olmasının nedeni kendisinin “Bre yoksa benim kızım mı olacak?” endişesiyle tepinmesi değil, nihayet burnumuzun dibinde bi-

ten Kızıl Sultan'ı tanıyıp "Sultanım sen çok yaşa!" nümayişinde bulunmuştu. "Hadi oradan, baban bizi kandırmasın," diyebilirsiniz. Hep kandıracak ama bu defa değil. Gerçekten babam Sultan'ın neye benzediğini biliyormuş, gözle riyle görmüş. Sultan arabasıyla midesi ekşiye ekşiye ve bu sebepten suratını ekşite ekşite cuma namazına giderken, başına üşüşen sinekleri kovar gibi salladığı eliyle selamladığı halkın arasından birisi olarak değil, İstanbul'a geldikleri 1894 yılında bizzat huzuruna çıkarak, kollarını açsa kucaklaşacak mesafeden görmüş Sultan'ı, daha ne olsun? Şunu merak edebilirsiniz tabii:

Babam, Sultan'ın huzuruna niye çıkmış?

Ama ben sizin yerinizde olsam bu seansın adını niye "Kokain" koyduğumu merak ederdim. Sonra da seans da nereden çıktı? diye sorardım.

Mezarında Dirilen Adam

Anlatayım: Hayır, seansın adını niye Kokain koyduğumu değil. Niye seans dediğimi hiç değil. Hele ikincisinin açıklamasını yapmaya kalkarsam nereden başlayacağımı bilemem. İnsanın kendisini anlatması zordur. Çünkü insan kendisini tanıdığını sanır ama tanımaz. İnsan kendi kendisi için bir muamma-dır! Muamma demişken: Annemin muamma olarak nitelendirilen bir sözü üzerine kalp krizi geçiren babam öldü sanılmış. Evet, babamın Kızıl Sultan'ın huzuruna çıkma sebebini anlatıyorum. Aslında bu kadar basit değil tabii: Tavan arasındaki sandıklar arasındaki bavullardan birisinin göbeği deşilmiş astarının arasına kayıp düşürmek suretiyle hayatta kalmayı ve kendisini bana okutturmayı başarmış, besbelli ihtiyatlı bir elin kalın gövdesinden ayırdığı, çürümüş bir dikişin bir arada tuttuğu sayfalardan müteşekkil incecik bir deftercik bulmuştum. Büyük harflerle “Mezarımı Derin Kaz!” başlığının atıldığı bölümün ilk cümlesi ne yazık ki, dereciklerin çamurlu dibi gibi busbulanıktı ve okunmuyordu. Ancak ikinci cümlenin ardı sıra gelenler apaçık ortadaydı. Diyeyeğim o ki, babamın huzura çıkma hikâyesini size en iyi o satırlar anlatabilir.

* ✨ *

“Allahım! diye böğürüp yere yığılmışım.

Otel doktoru, sonrasında çağırılan doktor, herkes “Öldü,” demiş benim için.”

* ✨ *

Babamın hatıratı olduğunu düşündüğüm kargacık burgacık satırların devamıysa şöyle gelmekteydi:

* ✨ *

“Hanımefendi frenk usulü yas giysilerini giyip gamlı bir baykuş gibi başköşeye geçip hıçkırıklara boğulmuş. İstanbul’un, Bursa’nın, İzmit’in, Adapazarı’nın, Çorlu’nun, Sivilivri’nin bütün Arnavutları evimiz olmadığından kaldığımız otelin merdivenlerine ordu gibi dizilmişlerdi. Yeni doğmuş bebek gibi kefenlenmeden önce köpük köpük yıkamışlar beni. ‘Cennete dünya kiriyle gitmesin, sabunlayın ayaklarının altını,’ diye çıkışan hocanın dediğini yapıp, ovmuşlar ayaklarımın altını. İstanbul’daki biricik dostum, hiç tanımadığım soydaşlarım arasında bir başına bırakmamış beni. Cenazemi yıkayanlar arasındaymış ve bir ara onun elini sıkıvermişim. Bilim nedir bilen, merakından kadavraların kesilip biçildiği derslere bile giren aziz arkadaşım, önce soğuk suyun üzerine sıcak su döküldüğünde bedenimin cansız olsa bile hareket edebileceğini düşünmüş. Bülbülderesi Mezarlığı’na vardığında hâlâ bunu düşünmekteymiş. Öldü sanılan fani bedenimden bir işaret daha almak arzusuyla, kefenimi sıyrıp bileğimi tutamadığından, kefenimin üzerinden nabzımı yoklamış, kısa süren dostluğumuzun methiyesini düzmüş. Bu sırada İmam Efendi gelip ‘Gavura ait olan ölüyle konuşmak âdetini de nereden çıkardınız!’ diye bunu benim başımdan defetmiş. O da son bir çare olarak çekirdek küla-

hı gibi kefenin, başımın üzerinde kalan parçası yüzüme indirilirken şah damarımı yoklamış. Eline sanki can vermekte olan bir serçeciğin gagası dokunup kaçmış gibi olmuş. Ama velakin hemşerilerim beni öyle bir hiddetle, hırsıyla, teneşirden alıp mezara yollanmışlar ki, dostum bu şüphesini dilendirme fırsatı bulamamış.

Son çare, beni ebedi istirahatgâhıma indirecek iki kişiden birisi olarak mezarıma inmiş. Başucuma geçmiş, tam içinde çıkmamış bir canı sezdiği fani bedenime dokunacak iken, Arnavut soydaşlarımdan birisi, “Bre, şu gavurun Müslüman mezarında işi ne? Eski köye yeni âdet mi bu?” diye çıkışmasının mı?

‘Yuh olsun bre!’

‘Zındık, bilmez misin usul kaide?’ diyenler, hatta mezarımı derin kazan küreğın sapıyla kafasına bir tane indirenler peydah olmasın mı?

Mezarımdan, mezarcının el vermesiyle çıkan, çıkabilen, yegâne arkadaşım “Af buyrun, dalgınlık,” deyip olgunlukla karşılamış soydaşlarımdın feveranını.

‘Merakını mı gidermek istedin ey gavur?’ diyen densizleri duymazdan gelmiş gelmesine de, o kalabalığın arasından çıkıp yanlışlıkla kadınların beklediği haremlık kısmına düşüp kendisini cenaze kalabalığının dışına atana kadar kafasında yirmi bir yumru baş göstermiş.

Benim zavallı arkadaşım ölmediğime, canımın çıkmadığına olan inancını kalbinden silip atamayıp bir selviye sırtını dayamış, başlamış artık inanması gerektiğini düşündüğü ani ölümüm için gözyaşı dökmeye. Tam bu sırada, gökten bereketli yağmur damlalarıyla birlikte yaşlı bir karga inmiş. Arkadaşım, karganın yaşlı olduğunu, insanlara olan yakınlığından ve artık bu dünyadan zerre korkusunun kalmadığını belirten hal ve tavırlarından anlamış. Anlaşılan bu yaşlı kargacık etinin yenmeyeceğinin ancak ekili tarlala-

rı talan ettiğinde gazezle öldürüleceğinin de idrakındaymış. Şimdi tıpış tıpış yürüdüğü yerin bir mezarlık olduğunun bile pek farkındaymış sanki. Dili olsa konuşacak deriz ya, dili olan bu karga kendi usulünce sesler çıkarmış. Kanadını bir kol gibi kaldırıp, anlatır gibi söylenmiş, gözlerini de arkadaşımın gözlerine dikip bakmış. Arkadaşım bunu bir işaret bellemiş.”

* ✨ *

Doğrusu bu satırları okurken, “Kimmiş bu arkadaş, babamın hiç arkadaşı yok ki!” diye düşünmedim değil. İstanbul’a göç ettiklerinde bir Arnavut’un yapabileceği en iyi işi yapıp toprak işleyen babamın bir ortağı vardı o kadar:

* ✨ *

“Bir Arnavut ekmek alacağı yerde barut alır diyeyim siz anlayın: Cenaze kalabalığı dağılırken bile arkadaşım sırtını dayadığı selvinin altından kalkmamış, mezarlığı terk etmemiş. Benim kavgacı soydaşlarım saya söve onun yanından geçip gitmişler. Hatta en şüphecileri, ‘Mezara bir şey mi yapacak acep?’ diye bir düzine adamı asker bölüğü gibi mezarımın başına dizdirmişler. Yağmur dinip kara karga silkelenip güneş yüzünü gösterince, helvamı yiyip cenazeye gelmiş bulunan gönüllü mezarbaşı nöbetçilerine uyku hali halsiz olmuş. Ortaya çöken sessizlikte mezarımdan gelen uğultular duyulmuş. Kiminin arabacısı, kiminin lağımcısı, kiminin ortalıkçısı olan bu gönüllü Arnavut fedailerinin yedisi korkudan altını ıslatmış, diğer yedisinin dili tutulmuş. Buna rağmen arkadaşımın aldıkları emri yerine getirip el çabukluğuyla mezarımı kazmış ve beni, bana gerçekten mezar olacak çukurun dibinde otururken bulmuşlar. Öksüre tüksüra çıkmışım dışarı. Salavat getirerek kucaklamışlar beni ya hiç hatırlamıyorum. Bir fukara gibi kefenime sarılmış, ana-

dan üryan, ardımda topraktan incecik bir yol bırakarak Pera Palas Oteli'ne getirilmişim, yine haberim yok. O vakit otel lobisinde bekleşip enteresan haberleri, İstanbul'a gelen zenginleri, sosyeteyi fotoğraflayan Foto Vaskilidis bir fotoğrafımı çekmiş. İstanbul gazeteleri haramdır, günahdır deyip kulanmasa da, Amerika ve Avrupa'da boy boy basılmış bu fotoğrafım: 'Mezarında Dirilen Adam.' Yüzüme patlayan flaş ışığını karanlık bir rüyanın sonu gibi anımsasam da devamı yok belleğimde. Sadece bu olaydan sonra üzerime olgunluk çöktü. Bir çocuk gibi sustum.”

* * *

Babamın ağzından yazılmış son cümleciği okuduğumda sizin kadar şaşkındım. Aynen sizin gibi, “Ne yani, sandalın tepesinde ‘Kadınlar gölge gibidir!’ diye böğüren adam mı yazmış bunları?” diye soruvermiştim kendi kendime. Neyse şu mezarda dirilme hikâyesinin sonunu getirelim:

* * *

“Diri diri gömülüp, yatağımdan kalkar gibi kalkıp silkinip çıktığım kabir hayatım, Saray çevresinde merak uyandırdı. Aynı günün akşamı, Saray'dan bir davet aldım, hem de apar topar. Daveti bana bakan doktor getirdi üstelik. Saray'daki marangozhanesinde keyfine marangozluk ederken çıkan omzunu yerine takıverdiği Sultan'ın yanında konuşulmuş başımdan geçenler. ‘Polisiye bir mesele olabilir mi içinde? Gelsin anlatsın huzurumda,’ demiş Sultan da. Doktor ‘Öksür hele,’ dedikçe otelin kar beyazı yorgan ağzına, ağzımdan burnumdan toprak yağıyordu. Ancak, mezarımın başından ayrılmayarak hayatımı kurtaran aziz dostum Saray'dan aldığım bu davete sinirleniverdi. Kara kaşları tente gibi inmişti gözlerinin üstüne. Pek fiyakalı, bir o kadar da dudağının üstüne iştirilmiş gibi duran sevimli bir bıyığı vardı.